

DE VERKLAGER DER BROEDEREN OVERWONNEN EN NEDERGEWORPEN.

LEERREDE OVER OPENB. 12 : 10, 11: „EN IK HOORDEEENE GROOTE STEM, ZEGGENDE IN DEN HEMEL: NU IS DE ZALIGHEID EN DE KRACHT, EN HET KONINKRIJK GEWORDEN ONZES GODS, EN DE MACHT VAN ZIJNEN CHRISTUS, WANT DE VERKLAGER ONZER BROEDEREN, DIE HEN VERKLAAGDE VOOR ONZEN GOD DAG EN NACHT, IS NEDERGEWORPEN.

EN ZIJ HEBBEN HEM OVERWONNEN DOOR HET BLOED DES LAMS, EN DOOR HET WOORD HUNNER GETUIGENIS; EN ZIJ HEBBEN HUN LEVEN NIET LIEFGEHAD TOT DEN DOOD TOE."

Het Profetisch gedeelte van Gods Woord laat, voor het grootste gedeelte althans, eene tweevoudige uitlegging toe, namelijk eene *letterlijke* of geschiedkundige, en eene *geestelijke* of *bevindelijke*. Op het eerste aanzien, schijnt misschien de eerste *derzelve* gemakkelijker dan de laatste; maar dat oordeel is niet goed. Gewoonlijk is de letterlijke verklaring van groote moeilijkheden omringd; en boven dat, vordert het meer onderzoek en navorsching dan de meesten daaraan wijden kunnen. De meest oordeelkundige uitleggers hebben ganschelijk verlegen gestaan, om het in alle opzichten overeen te brengen met de geschiedenis en rekenkunde, om *alzo* een onderscheiden, *samenhangende* beduidenis aan te wijzen. Maar tot de *geestelijke* en bevindelijke uitlegging draagt ieder kind van God, in meer of minder mate, de sleutel in zijn eigen boezem; en *zo* kan hij, derhalve, in menig geval, de moeilijk te openen geheimnissen, beter openbreken, dan vele groote hoofden de bloote letterlijke verklaring. Nochtans zijn deze twee uitleggingen zeer nauw met elkander verbonden — de geestelijke gegrond zijnde op de letterlijke, zoodat wij eenigermate de letterlijke meeniag moeten verstaan, zullen wij vatbaar zijn voor de geestelijke beteekenis. Ik wensch daarom eenige oogenblikken te besteden, tot de letterlijke verklaring van het verband, waarin onze tekst voorkomt, *vóór* dat ik in de geestelijke beteekenis van de woorden zelve inga,

„En er werd,” zo lezen wij vs. 1, „een groot teeken gezien in den Hemel.” De Hemel waarvan hier gesproken wordt is niet die Hemel in den *gemeenen* zin des woords: — de heerlijke woning van God; maar die verborgene, geestelijke Hemel, welken de Heere bij *Matth.* 13 noemt: „het Koninkrijk

der Hemelen,” dat is: de bedeeeling des Evangelie’s, het Koninkrijk der genade en barmhartigheid zichtbaar gevestigd op den dag des Pinksterfeests. In deze geestelijke Hemel verscheen „**eene** vrouw, bekleed met de zon; en **de** maan was onder hare voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf Sterren.” Deze vrouw, in haar heerlijk optooisel, stelt ons voor de oorspronkelijke en Apostolische gemeente, helder schijnende in de bedeeeling van het Evangelie, luisterrijk **en** schoon, Zij staat daar bekleed met de gerechtigheid van Christus, met de voorgaande bedeeeling onder hare voeten, en met de prediking des Evangeliums in derzelve Apostolische zuiverheid gekroond.

Maar zij wordt vertegenwoordigd als „**zwanger zijnde** en riep, baren nood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.” Dit beteekent de zielearbeid van de aloude gemeente voor de open **baring** van Christus aan de wereld; opdat Zijne genade en heerlijkheid wijd en zijd **zoude** verspreid, en Hij als de Zoon van God **zoude** geopenbaard worden, als het groote Voorwerp des geloofs en der aanbedding van alle volken — vervroegende, als het ware, in begeerte de duizenden dagen. Het heeft gansch **geene** betrekking op Christus geboorte, uit de maagd Maria ; maar het ziet op Jezus verschijning in het heerlijk Evangelie, en op de volle erkenis Zijner opstanding waardoor Hij krachtig bewezen heeft de Zoon van God te zijn,

Doch er deed zich een ander wonder in den **Hemel voor** : —

Er was een groote **roode draak**, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.” Dit telt ons voor het Heidensche Rome, of liever, de satan, zich bedienende van het heidensche Roomsche rijk, om de verspreiding van het Evangelie tegen te staan. De zeven hoofden, de tien hoornen en de zeven hoeden stellen ons voor de macht van Rome’s **keizerrijk**. Trouwens deze vervolgingen bleven niet zonder uitwerking : — „**Zijn** staart trok het derde deel der sterren, des Hemels, en wierp die op de aarde;” dit was de vrucht der vervolging van het heidensch Rome, **zoo** dat velen, die als sterren aan den kerkhemel schenen te lichten, door de vervolging afvallig bleken te zijn. „**En** de draak stond voor de vrouw die **baren zou**, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou geboord hebben.” Wij zien daarin de pogingen van het heidenach Rome, om het Evangelie door vervolgingen te verwoesten en te vernietigen, en alle belijdenis en erkenis van den Heere Jezus te verzwelgen. „**En** zij baarde **eenen** mannelijken zoon.” Al de pogingen van Rome’s heidendom waren te vergeefs — Christus is verschenen en geopenbaard geworden door de **prediking** van het Evangelie, in al dezelfs Apostolische zuiverheid.

Evenwel, Hij werd niet openbaar in al Zijne heerlijkheid. „**Het** kind werd weggerukt tot God en Zijnen troon” ; **betoe-**

kenende, niet de opstanding van Christus, maar de verberging van de genade en heerlijkheid van den Heere Jezus in den boezem **Zijns** vaders, om aan te **toon**en, dat de volle openbaring van Christus aan de Heidenen toekomende was. „**De** vrouw vluchtte in de **woestijn**.” De kerk van God, in plaats van eene zegepralende, wordt eene lijdende **eene** strijdende gemeente. Christus is in **Gods** binnenste verborgen voor het oog der wereld, en alleen kenbaar gemaakt **aan** een lijdend overblijfsel. De kerk wordt **eene** verborgene, bedekte gemeente, in de woestijn, waar zij gevoed werd duizend twee honderd en zestig dagen, of jaren, dat *is*, onderhouden door het Woord en den Geest van God, gedurende de **1260** jaren van haren lijdenden staat,

Nu ontstaat „*er krijg in den Hemel*”; niet in de heerlijke woning daarboven. Daar is geen krijg denkbaar. Nimmer was er, nog zal er ooit zijn strijd en verwarring in de gewesten van licht, liefde en gelukzaligheid, gelijk **MILTON** terecht voorstelt : maar in den verborgenen geestelijken Hemel, — in de verspreiding en voortplanting van het Evangelie, was er en zal er steeds blijven bestaan krijg en verdeeldheid tusschen de machten van licht en duisternis. „**Michaël** en zijne engelen”, voorstellende de kracht van God in het verspreiden der waarheid, „**en** de draak en zijne engelen”, voorstellende de kracht des satans, voornamelijk vertoond in het wederstaan en strijden tegen de verspreiding van het Evangelie en de nedervalling van het heidendom. *Zij* streden, maar de draak „vermocht niet” ; — het Evangelie behaalde de overwinning : Christus is sterker dan de satan ! „**De** groote draak is geworpen, namelijk de oude slang, welke genaamd wordt duivel en **satanas**, die de geheele wereld verleidt, hij is, zeg ik, geworpen op aarde, en zijne engelen zijn met hem geworpen.” Daarin hebben wij de zegepraal van het Evangelie over alle kunstgrepen, kwaadaardigheid en listen des **satans**, gelijk die ontdekt en ten toon gespreid werd in de vervolgingen onder de **heidensche** keizers.

In verband met deze nederwerping des satans van zijne hoogmoedige plaats, alwaar hij en zijne engelen onder het toestel van heidensche godheden waren gediend en aangebeden, komen de woorden van onzen tekst voor : — „*En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den Hemel : nu is de zaligheid, en de kracht, en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van **Zijnen** Christus ; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor God **dag** en nacht, is nedergeworpen. En *zij* hebben hem **overwonnen** door het bloed des **Lams**, en door het woord hunner ge tuigenis, en *zij* hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.*”

Onder de vervolging van dien loop der profetische voorval-
len, hebben wij daarom, in de letterlijke beduidenis der woorden, eene voorzegging van het lijden der aloude martelaren onder de heidensche vervolgingen, en van hunne zegepraal over al de boosheden en nijd van den satan. Deze zegepraal verwierven zij, niet door hunne eigene sterkte, maar „**door** het bloed des Lams, door het woord hunner getuigenis, en het vrijwillige overgeven van hun leven, hetwelk zij niet liefgehad hebben **tot** den dood toe” ; te kennen gevende: den dood, met al zijne pijnigingen om hunnen Heere en Meester te verloochenen. **Zoo** werd het bloed der martelaren het zaad der Kerk ; en de zegepraal over het heidendom werd niet behaald door doen en laten, maar door lijden ; niet door leven, maar door sterven ; niet door **vleeschelijke** werken, maar **door** bet geloof in bef bloed des Lams, en de getrouwe aankleving aan het woord hunner getuigenis, hetwelk hunner zielen dierbaar geworden was. **Ziet** daar, voor **zoo** ver het mij duidelijk **is**, de *letterlijke* verklaring van het Hoofdstuk in verband met den tekst. Hier op, gelijk ik te voren aanduidde, grondt zich de geestelijke en bevindelijke meening, waartoe wij ons nu genaderd zien, en waarbij ik mij voornamelijk wensch te bepalen.

Drie voorname zaken schijnen ons meer bijzonder in deze woorden aangewezen te worden :

- I. *De nederwerping van den verklager der broederen.*
- II. *De middelen waardoor zij hem overwonnen,*
- III. *De gezegende gevolgen van deze zegepraal.*

1

De satan wordt hier voorgesteld als „*de verklager der broederen.*” De satan verklaagt niet de wereld ; hij geeft die slechts vrijheid. Zoolang een mensch onder zijne macht en heerschappij is, zal hij hem niet lastig vallen noch verschrikken. Neen, wel verre van hem te verklagen, zal hij hem veeleer verontschuldigen en verschoonen. Hij zal de zonde op alle mogelijke wijzen beman-
telen, opdat zij maar ingewilligd, maar dadelijk aan haar toegegeven worde ; en daarna zal hij die verschoonen, om **zoo** den engel **derzelve** te verstompen en onvoelbaar te maken. Maar van „*de broederen*”, het volk van God, is de satan een onvermoeide, diepgewortelde, onmeêdoogende verklager.

Hij wordt hier gezegd, „**hen** te verklagen voor *God dag en nacht.*” Dit wil niet zeggen, dat de satan vrijen toegang tot de tegenwoordigheid **Gods** heeft, om voor den Allerhoogsten te pleiten tegen Zijne kinderen, alsof hij altijd aan de **rechterhand Gods** stond, in de gewesten van **eeuwige** gelukzaligheid, en daar dan de Bruid van Jezus verklaagde ! De satan is in den Hemel ! Die dwaze, vuile geest in de woningen der **heilig-**

heid! Die booze geest der duisternis in het licht, voor al wat **schepsel** heet, ontoegankelijk! — Neen, neen! Dat kunnen dat **mogen** wij niet toestaan, of het moest zijn op eene geheimzinnige wijze, gelijk wij in het begin van het boek van Job lezen. Maar **de meening** is, dat, wanneer de geloovigen tot God naderen, dan en daar de **satan** hen aanklaagt. Dit vinden wij bevestigd in ziels-bevinding. Als wij ons **als** bedelven in **onze dagelijksche** roeping, zonder aan **God** of de Godzaligheid te denken, dan is de satan wel rustig en stil; dan zal hij zich wel wachten **u** te verklagen, Maar ons stellende in de tegenwoordigheid **Gods**, en kokende tot Hem, **gelijk** wij van **David** lezen, dat hij inging, en **nederzat** voor den **Heere**, dan verheft de satan zijne aanklacht. Daar zijn voornamelijk zes verschillende heilige bezigheden in welken **wij** kunnen gezegd worden „te zitten voor den Heere” :— het’ verborgen bidden; het opkomen in **Gods** woningen; het lezen **der H.** Schrift; het onderhandelen met zijn eigen hart; het verkeeren met **Gods** volk; het gebruiken van des **Heeren** Avondmaal. In alle dezen vervult de satan zijne boosaardige bediening van het aanklagen der broederen.

1. Maar een aanklager moet eene plaats hebben om zijne aanklacht te doen — een hof waar voor hij zijne beschuldigingen kan nederleggen. Dit hof is **de consciëntie**. *Dáár* legt **hij zĳne** besc huldiging neder; *dáár* vervult hij zijne pleiten; *dáár* -oefent hij al **zĳne** boosaardige **welsprekendheid** uit, en dringt met alle kracht van **bewĳsredenen** op het vonnis **aan**: — „des doods schuldig!” Doch **zonder** bevestiging is een aanklager krachteloos. De welsprekendheid van een advocaat is niets van beteekenis, **zoo** zij niet door bewĳzen gestaafd wordt. En hierin is de aanklager der broederen niet gebrekkig. Zijne drangredenen brengt hij tot twee hoofden: de eene klaagt de broederen aan als zondigende tegen de Wet, de andere beschuldigt hen als overtreders van het **Evangelie**. Maar het is de moeite wel waard op te merken, dat des satans beschuldigingen niet in het wilde geschieden. Zij zijn altijd op waarheid gegrond. Dit geeft haar juist ook kracht en scherpheid, Het is waarheid, dat „**wanneer** hij de leugen spreekt **zoo** spreekt hij uit zijn eigen, want hij is een leugenaar, en de vader derzelve leugen”; maar hierin **zĳn** toch des satans **leugen**en zonderling, dat zij, namelijk de Waarheid ten grondslag hebben. Hebt gij dit nooit waargenomen in wereldsche zaken? Trouwens de laster, zal hij eenigszins opgang maken, heeft eenige waarheid in zich te bevatten, Eene leugen, die **ganschelij**k valsch en verzonnen is, heeft **geene beenen** om op te staan, **noch** van **huis** tot huis voort te gaan; schoon het hoofd en het lichaam eene leugen zij, heeft zij leden van waarheid

noodig. Valsche munt moet geld zijn en naar goud of zilver gelijken, of niemand zal dat aannemen. Ondeugende goederen moeten voor het oog toch wat schijnen, anderzins zal **niemand** die **koop**. **Alzoo -komt de satan met een grondwerk van waarheid. Had hij gansch geene** waarheid in **zijn** mond, dan zou hij **geen houdvast** hebben aan de consciëntie. Wanneer dus **de Wet** den zondaar bij den keel vat, en zegt: „**betaal mij, wat gij schuldig zijt!**” dan weet de satan **hare** zware beschuldigingen kracht bij te zetten, scherp te maken, en met hevigheid op de consciëntie aan te dringen. Hierin bestaat **zijne** voornaamste sterkte, **Als** de wet hare vloeken uitstort, en **het** vonnis des doods met de ongehoorzaamheid **zamengebonden** in de consciëntie ingaat, dan moet de ziel onder dat vonnis vallen, en zich **schuldig** erkennen. De **beschuldigingen** zijn **zoo** waar, en ondersteund en krachtig gemaakt door het gezag **Gods**, dat er **geene** loochening kan plaats hebben noch een ontkomen van dezelve mogelijk is. Daar nu vindt de satan grond van waarheid onder zijne voeten, „**Gij weet**”, **zoo** zegt die vijand onzer ziel, — „dat gij de Wet verbroken hebt : nooit hebt gij don **Heere** uwen God lief gehad met uw gansche hart, met uwe geheele ziel, met uw gansche gemoed, en met alle krachten, noch uw naasten als u **zelve**. Zie maar eens op de uitgestrektheid en geestelijkheid, de eischen en het wezen, de heiligheid en de volmaaktheid der Wet, gelijk die zich uitstrekten- tot de gedachten, overleggingen en oogmerken des harten; en merk op den ontzaggelijken vloek die doorgaat tot een ieder, die niet dezelve in alle opzichten gedurig met gedachten, woorden en werken waarneemt. Maar gij hebt die immers telkens bij vernieuwing, met uw hart, uwen mond en gedrag, verbroken !” Dit alles is **waarheid**, het moet waarheid zijn ; en de aanklacht kan derhalve niet ontkend noch van zich geschoven worden. Doch nu komt de satan, op grond **van** deze waarheid, deze leugenachtige gevolgtrekkingen uitbraken: — „Voor u is er **geene** hoop meer ; eeuwige smaad en wanhoop zal voor eeuwig uw deel zijn. Een zondaar gelijk gij zijt, kan **geene** vergeving geschieden, De Wet van God vervloekt u; en onder dien vloek **zult** gij voorzeker tot in alle eeuwigheid moeten liggen.” Onder deze beschuldigingen is het moeilijk een recht onderscheid te maken **tusschen** de stemme **Gods** en de stem des **satans** ; omdat de verklager der broederen de stem van **God** navolgt, en **zoo** opneemt **en** ondersteunt het vonnis door den mond des **Heeren** uitgesproken. Maar hierin maakt de vijand zich kennelijk, dat hij uit ware voorstellingen valsche gevolgtrekkingen afleidt. Hier ontdekt zich den gekloofden voet des satans, Is het immers wel waarheid, dat gij voor eeuwig **ver-**

loren zijt, omdat Gij **Gods** Wet verbroken hebt, en deswege vervloekt zijt? — De satan zegt: **ja**; maar God zegt: **Neen, geenszins!** God past Zijne Wet toe, om u uit alle eigengerechtigheid **uit** te drijven, de satan dringt op de Wet aan, om u tot wanhoop te brengen. God zendt haar tot uwe consciëntie, opdat het u tot Christus zou brengen; de satan blaast hare bedreigingen om u God te doen lasteren. God veroordeelt u, om u eindelijk in de Hemelsche zaligheid te doen **deelen**; de satan verdoemt u, om daardoor uwe ziel in de hel te doen huilen en janken.

Maar de satan kan en maakt er ook dadelijk gebruik **van**, om de broederen aan te klagen als **overtreders tegen** het *Evangelie*, zoowel, als hij ze van "het zondigen tegen" de Wet beschuldigt. Wanneer de Heere eenigermate van vrede gesproken heeft tot de **consciëntie**, de ziel bevrijdende van de **beschuldigingen** der Wet, en haar **bekwamende** om aan te nemen de **liefde** tot de waarheid, en door het geloof **eenigermate gevoeliglijk** te proeven iets 'van de **zoetheid** van **het Evangelie**, dan ligt de satan als verslagen. Dan sluipt hij weg. Maar daarom is nog zijn pijlkoker **niét** uitgeledigd; noch **heeft hij** voor altijd afscheid genomen. Welk een oud doorgeleerd rechtsgeleerde, **zoo** weet **hij** al de kwinkslagen en **verdraaiingen der-wet**; en zijne **tong**, somtijds zacht **als** olie, somtijds bulderend **als** de **de** donder, dan eens fluisterende **als** een **slang**, dan eens brullende als **een** leeuw; weet te bepleiten, dat **wit** zwart en zwart wit genoemd wordt; om tot zijn voornemen te komen en de ziel in verwarring te brengen. Als wij ons daarom, nadat wij eene proeve van des **Heeren goedertierenheid** en barmhartigheid genoten hebben, van Hem afscheiden, dan brengt de satan **zijne** Evangelische beschuldigingen in, Het is ongelukkig maar al te waar, dat, wanneer de **HEERE eenigszins** Zijne genadige tegenwoordigheid heeft ingetrokken, de ziel zich van Hem afkeert, al gaande weg kouder en doodiger wordt, en misschien zelfs valt in openbare zonden, en iets zegt of doet, dat de consciëntie bedroeft en verdonkert. Door deze scheur neemt de satan zijnen ingang, en legt zijne aanklachten neder, zeggende: „**Als** gij een kind van God waart, gij zoudt **alzo**o niet gehandeld hebben. Niemand dergenen, die immer smaakten, dat de Heere genadig is heeft zich ooit op zulk eene wijze van **Hem** afgescheiden. Zij allen worden bewaard: want, „**Hij** zal de voeten Zijner gunstgenooten bewaren,” Het is dus niet mogelijk dat gij een derzelve **ziit**. Gij zijt een *Evangelisch* zondaar, wiens oordeel vreeselijker **zal** zijn, dan een overtreder der Wet. De heetste, ontzaggelijkste plaats der hel is voor huichelaars, gelijk gij **zij** t.”

Zoodanig en dergelijke zijn de aanklachten des satans; en,

gelijk ik te voren meldde, voor **zoover** op waarheid gegrond, dat de beschuldigingen zelve niet geloochend kunnen worden. Het zijn de gevolgtrekkingen die de satan er uit afleidt, waarin hij valschelijk liegt. Daar is het sissen en blazen des satans. O, mijne vrienden, onderwerpt u derhalve des satans gevolgtrekkingen niet. Aangenomen de beschuldiging, want zij is te duidelijk, dan dat zij geloochend zou kunnen worden ; **het** vonnis der beschuldiging onderschreven; *dat* moeten wij altijd doen ; maar geeft u niet over aan zijne gevolgtrekkingen, met wegwerping van uwe hoop. Is het **zoo**, dat wij **gestruikeld** hebben, achteruit gegleden zijn, den God van onze barmhertigheden hebben verlaten en veronachtzaamd ; in velerlei opzichten droeviglijk zijn afgedoold ; maar al te dikwijls geluisterd hebben naar den verzoeker, en maar al te veel onze afgoden zijn nagewandeld, — maar zou er daarom dan **geene** hope zijn? Voorzekerlijk, dit is onwaarheid, Daarom zeg ik: stem den satan al zijne aanklachten toe, maar geeft hem nooit gelijk in zijne afgeleide besluiten. Gij hebt immers het Evangelie niet verworpen noch veracht, het bloed des verbonds als iets onreins **vertreden**, noch **den** Geest der genade smaadheid aangedaan ! Gij moogt een **afwijker** zijn, maar nochtans geen Evangelisch zondaar.

Daarenboven hebben wij ons ook te herinneren, dat de satan de broederen voor God **aanklaagt**. Wanneer hun wandel vleeschelijk is, dan klaagt hij ze niet aan; maar wanneer zij zich met **geween** en smeeking tot den Heere wenden, dan pleit hij tegen hen op al hunne vuilheid en dwaasheid, Dit wordt ons aanschouwelijk gemaakt in de zaak **van** Jozua den Hoogepriester. Toen hij **staande** was voor het aangezicht van den **engel** des **Heeren**, stond de satan aan **zijn** rechterhand, om hem te wederstaan. (**Zach. 3' : 1**). **Ongetwijfeld** wees hij op den rook van het vuur der verzoeking, hetwelk hem had zwart gebrand, en op de vuile **kleederen**, waarmede **hij** bekleed was. Daar was waarheid in de **beschuldiging**. Hij *was* een vuurbrand, maar de Heere had hem uit het vuur gerukt ; hij *was* bekleed met **vuile** kleederen, maar de Heere **gaf** ook het bevel: „doet deze vuile kleederen van hem weg.” Dus was de satan **overbluft**, verward **en** tot de vlucht **genoodzaakt**.

II.

Doch de tekst zegt ons, dat de gezegende heiligen en martelaren van ouds bekwaam gemaakt werden, om dezen aanklager der broederen te overwinnen. De verklager der broederen was nedergeworpen. **Zijn** voeten gleden uit en hij viel. — „**Hij vlood** en met hem vlood de schaduw van den nacht.” De **broederen** behaalden den zege. Maar hoe? — **Zij** hebben

hem overwonnen door het bloed des *Lams*, en door het woord hunner *getuigenis*; en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe."

De wapenen dus, die de Heilige Geest hun in handen gaf, en tot **welker gebruik** en goeden uitslag Hij hen bekrachtigde, waren deze drie: 1. *Het bloed des Lams*; 2. *Het woord hunner getuigenis*; 3. *De geest des martelaarschaps*.

De heiligen en martelaren overwonnen **den** satan niet door zijne beschuldigingen te ontkennen; **dat was** hun niet doenlijk, want hunne consciëntiën dwongen hen, de waarheid **derzelve** te bekennen. Dit gaf den satan-zulk een vasten grond; want wie kan de verklaring zijner eigene conscientie **wederstaan** 2 Ook. overwonnen zij hem niet door **verschooning** in te brengen van **wege** hunne zwakheid tegenover de zonde, en **hun onvermogen** om verzoeken wederstand te bieden. Noch overwonnen zij hem door de kracht van voorbeelden in anderen te betuigen; noch door hunne schuld te bewimpelen als vergelijkerwijs gering zijnde; noch door voor het tegenwoordige of in het toekomende beterschap en hervorming te beloven; noch door **Gods** verborgen raad bij te brengen als noodzakelijk invloeiende op hun gedrag. Zij zijn er te goed van overtuigd, dat Leviathan zulke pijlen als stoppelen acht, en de drillingen van al zulke lansen **belacht**. **Zulk ijzer acht hij voor stroo**, en zulk staal **is** hem verrot hout. Derhalve lieten ze al hun vleeschelijke, nuttelooze wapenen maar vallen, en begaven zich alleen tot deze, waarvan zij met zekerheid de overwinning konden verwachten.

1. Het eerste wapen was — *het bloed des Lams*. **Hoe was** dit wapen **krachtig**? — Omdat het bloed des Lams vrede en **vergeving** verkondigt; en daarom wegzweepende des satans gevolgtrekkingen, dat namelijk de verklaagde schuldig zijnde, **als zoodanig** noodzakelijk moet veroordeeld worden.

De uitdrukking: „zij hebben hem overwonnen door het bloed des *Lams*,” geeft te kennen, dat het een wapen **was**, hetwelk zij met vaste hand wisten te zwaaien. Toen David den kampvechter der Filistijnen overwon, met een slinger en **eenen** steen, hing de slinger niet meer in de **schaapskooi**, en de gladde steen niet meer in de bedding der beek, Zou **Israël** in Egypte bewaard blijven van den verdervenden engel, dan moest het **bloed** van het Paaschlam niet slechts in het bekken zijn, maar gestreken worden aan den bovendorpel en de beide zijposten van het huis. **Zoo** ook, zal het bloed des Lams **Christi** des satans aanklagigen beantwoorden, dan is het niet alleen noodig, dat geopenbaard te zien in **Gods** Woord, maar ook beaprengd te hebben aan de conscientie. Immers wij mogen het wel opmerken, dat er **zoo** wel een komen is tot het bloed

der besprenging, als dat dit tot ons komt. De Apostel **Paulus** spreekt daar van Hebr. 12: 22, 24: „**Gij zijt** gekomen tot het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt, dan dat van Abel.” Dit komen tot het Bloed is de eerste **stap** tot de verwerving der zegepraal,

In den Christelijken strijd, gaat gemeenlijk, **zoo** niet altijd, nederlaag vóór overwinning. Het is dus niet eene **zoo** gemakkelijke zaak, zonde, dood en hel, die voornamelijk tegen ons strijden, te veroveren, en de ervaring leert het ons, dat er gewoonlijk nooit gezien wordt naar de rechte zijde om hulp, tenzij alle andere hoop is afgesneden. De eerste lichtstraal, die gewoonlijk voorkomt uit de beschouwing van het bloed des Lams, is (vergeef mij deze uitdrukking) in de verte. Het lichthuis werpt zijne **schitterende** stralen verre over de wijde woestijn der wateren, om den, door storm geslingerden zeeman tot de veilige haven te leiden. **Evenzoo** is ook de schemerende beschouwing der ziel van het bloed des Lams als eene lichtbaak, die de Oogen en het hart van hen, die door de diepe wateren gaan, tot zich trekt. Het schijnend licht zal in het eerst wel niet **zoo** duidelijk en klaar zijn, maar eene morgenster, die toch de naderende opgang der zon aankondigt. Door de verlichting des gezegenden Heiligen **Geestes** verheft zich het geloof in de ziel, om te gelooven dat het Lam is geslacht; dat Zijn bloed is vergoten, dat er eene Offerande is opgeofferd, en dat er een versche en levende weg geopend en ingewijd is door het vleesch — het gescheurde vleesch van den Heere Jezus. Hier krijgt de aangeklaagde ziel eenigen grond onder de voeten, waarop zij kan staan en des satans aanklachten kan beantwoorden, met te zeggen : „**Het is zoo** satan ! ik ben een schuldig ellendeling. Ik ben een zondaar, ja de voornaamste der zondaren, **want** ik heb gezondigd tegen licht, tegen overtuigingen, tegen mijne consciëntie en de **vreeze Gods**. Mijn hart is **alleenlijk** boos, mijn gemoed ganschelijk onrein, en mijne natuur ten eenemale verdorven. **Nimmer** heb ik iets **goeds** gedaan. Ik ben Goddeloos ; ja het ergste, snoodste monster, dat er leeft ; en nooit kan ik of iemand anders, mijnen toestand en bestaan te zwart kleuren. Maar des **niettegenstaande**, het Lam **Gods** heeft Zijn dierbaar bloed gestort, “en „**dat bloed** reinigt van alle zonden.” „**Als de vijand** zal komen gelijk een stroom,” lezen wij „**zal de Geest des Heeren de banier** tegen hem oprichten.” De banier die Hij opricht is de **bloedrood** geverfde vlag van den gekruisten Verlosser. Eene berg- en schuilplaats te komen zoeken onder deze in bloed gedoopte banier, is zich sterk te maken en te verzetten tegen des **satans** beschuldigingen.

Evenwel, de zegepraal is nog niet ten volle behaald. Dat

geschiedt alleen dan, wanneer het Bloed toegang krijgt tot het hart, gesprengd wordt op de consciëntie ; en aan de ziel ontdekt en toegepast wordt — dat doet den satan werkdadig vluchten, „Zij hebben hem overwonnen, door het bloed des **Lams**” ; maar de satan achtte zich dadelijk niet overwonnen, vóór dat hij dat Bloed **aan** de consciëntie bemerkte, gelijk de Engel des doods in Egypte het bloed aan den bovendorpel zag.

2. De heiligen hadden dus een ander wapen :— „*Het woord hunner ge tuigenis.*” Dit geloof ik te zijn ; het woord dat God in hunne **barten** gaf. Het wordt het „woord *hunner* getuigenis” genoemd, omdat het inderdaad en op eene nadrukkelijke wijze het hunne was. Er wordt niet gezegd : het woord *der* getuigenis ; noch : het woord van *Gods* getuigenis, maar „ het woord hunner getuigenis.” Het zwaard in **den burgt** is niet het zwaard van “den **krijgsman**, maar van den **Vorst**. Als het den oorlogsheld ter hand gesteld wordt, dan eerst wordt ‘t het zijne. Het martelaarszwaard was niet een tekst, maar eene getuigenis ; niet eene aanhaling of eene vergelijkende plaats, maar een woord van **Gods** mond. Aldus het hunne geworden, konden zij dat woord gebruiken als eene getuigenis tegen den -satan. **Zoo** is elke zoete belofte, die met kracht tot de ziel komt ; ieder bemoedigend woord ; ieder **teeken** ten goede ; elke **straal** van hoop of schemering van barmhartigheid, die van achter de zwarte wolken van moedeloosheid en wanhoop in het harte dalen, een antwoord op des satans beschuldigingen. Dit ook is „het zwaard des **Geestes**, hetwelk is **Gods** Woord” ; niet een zwaard in de schede, maar ontbloot en gewet, gereed ten gebruike. Het woord, hetwelk den Heere behaagt tot uwe ziel te spreken, is het groote wapen, dat gij nooit moet overgeven. De satan zal u om elke zonde aanklagen ; en wanneer **hij** u heeft nedergeworpen, zou hij aldra **een** einde aan u indien God nief genadiglijk tusschen beide kwam en u ondersteunde en hulp verschaft, Hij weet waar hij *ons* te **stooten** heeft, Wij hebben allen onze zwakke zijde, waar een geringe, kleine **aanval** meer uitwerking heeft, dan eene zware- en geweldige. Eene bezette **boezemzonde**, of eene heerschende **zwakheid**, of **eene** voorgaande onbestaanbaarheid des levens, of een6 bevindelijke **onvolkomenheid** in **eenige** bijzonderheid, of eene **ongeloovige** gestalte, **zijn** in de genade **wat** een zwak lid of engborstige longen in de natuur zijn. De satan richt vooral **zijn** **geschut** **daar**, waar de vesting het best is aan te doen. **Hoordet** gij nooit **het** **geblaas** **zijner** vuriger pijlen ? — „Zou de **vreeze** **Gods** in uwe ziel kunnen zijn, terwijl *gij* **zoo** **veel** der wereld gelijkvormig **zijt** ? Waarom hebt *gij* **toch** **Gods** waarheid beleden en op de lippen genomen ? Zou het niet beter voor u geweest zijn, u **ganschelijk** in de wereld te hou-

den, dan te doen gelijk gij handelt ? Zie maar eens op uw **dagelijkschen** wandel en verkeer, welk een arm, onvruchtbaar, stomp ellendeling zijt gij ! **Gij** zijt schier in slaap, daar heen zittende zonder leven en gevoel. Het is wel **zoo**, dat gij, bij het aankomen van beproevingen, begint op te rijzen en tot God te roepen, maar dit is ganschelijk geen kenmerk **van genade**, want wij lezen, „dat de Goddeloozen en huichelaars tot God **roepen**, wanneer benauwdheid en angst over hen komt.“”

— En -hoe dan deze wreede beschuldiging tegen te komen ? Aldus : — Het is de waarheid ; ik stem het u ganschelijk toe ; ja ik ben nog erger en **snooder**, dan gij weet of gij mij kunt beschuldigen. Maar heeft God riet dit woord tot mijne ziel gesproken ? Heeft Hij niet deze en **geene** belofte genadiglijk mij gegeven ? Heeft de Heere Jezus Christus Zich mijner niet **zoo** en **zoo** geopenbaard ? Hoorde ik niet met kracht op dien gedenkwaardigen dag, toen mijn hart verbroken en **verteederd** was ? Zwom mijn oog niet van tranen van vreugde en droefheid ; en was mijn hart niet vervuld met blijdschap, vermengd met boetvaardigheid ?

Wanneer **Gods Woord** **zoo** geloofd, aangegrepen ; en in alle gevaren en **nooden**, volhardende vastgehouden, voert het de overwinning met zich. **Zoo** leefden en stierven de martelaren. Zij **wierpen** alle wapenen ter zijde, behalve **Gods Woord**, waarvan zij de kracht aan hunne **consciëntie's** gevoeld hadden. Die zwaaiden en behandelden zij, gelijk de **lijfwachtheid** zijn eigen zwaard zwaait, Een anders zwaard is hij niet gewend. Dit handigt hem **zoo**, als of de hand naar het zwaard gegroeid was. **Zoo** ook is het noodig, dat gij de beloften en waarheid **Gods** als de uwe omhelst door het geloof, zult gij die dadelijk tegen uwen vijand aanwenden, Gij kunt den satan met geen ander wapen bevechten ; want gij hebt daaraan alleen vastigheid. Een ander zwaard zal hij met een draai van zijn lemmet u uit de hand slaan, Wat opgenomen wordt in verwaandheid, wordt gewoonlijk **nedergelegd** in wanhoop.

Maar veronderstel, dat de Heere niet zeer veel aan uwe ziel gedaan heeft, noch groote openbaringen of beloften aan u verzegeld. Trouwens, heeft Hij al een woord tot uw harte gesproken, het is eene getuigenis; en dit moet gij **zoo** goed mogelijk gebruiken. O ! hoe hulpeloos is de ziel, wanneer er niet eenige getuigenis van de **vreeze** of liefde **Gods** in het hart is ! Tenzij het bloed des Lams gesprengd is op des krijgsmans borst, en het zwaard zijner getuigenis is in des krijgsmans hand, staat hij naakt voor zijnen vijand, gelijk de kinderen Israëls in de dagen van Saul, toen geen zwaard noch speer gevonden werd in de handen van **allen**, die hem volgden.

3. Maar zij hadden nog een ander **wapen**, **welker vermelding bijzonderlijk** zinspelende is op de aloude martelaren: „**Zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.**” Dit **wapen** kunnen wij dus *den geest des martelaarschaps* noemen. En waarin bestaat die geest? — In eene **algeheele zelfverloochening**. Getuige de geschiedenis der **martelaren** in **Smithfield** ! Wij lezen in de martelaarsboeken, dat vele mannen, vrouwen, ja zelfs kinderen zegevierende den brandstapel beklimmen en daarop stierven, Maar zij gingen ook die **vlammen** niet tegen in **hunne** eigene sterkte **en gerechtigheid** ! Geenszins, bij hen was het **gansch** zwakheid en hulpeloosheid; maar steunende op de kracht **Gods**, deden zij vrijwillig afstand van **alle aardsche** dingen om **zijns** naams wil; zelfs verloochenden **zij** hun leven : — „**zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.**” Naam, **roem**, staat, aardsehe **goederen**, ja ook hun leven hadden zij den scheidbrief gegeven, en achtten het niets te zijn in vergelijking met de waarheid **Gods** en de **belijdenis** van Zijn heerlijk Evangelie. Zulke tijden kunnen zich wederom opdoen ; en indien het geschiedde, daar zouden ongetwijfeld dezelfde getuigenissen gegeven worden: — in zich **zelve** ganach zwak en machteloos, maar in Christus alle kracht en sterkte.

Doch niet alleen zijn de Romeinsche schouwplaatsen in de heidensche, en **Smithfield's** schavotten in de **paapsche** vervolgingen de eenigste plaatsen waar zich den geest van het martelaarschap ontdekt heeft. Er is nog **eene** andere binnenuimte, nog **eene** andere plaats, en dat is — het hart eens Christens. **Gewis**, in onzen **boezem** hebben wij den geest van **het** martelaarschap **zoo** te dragen, alsof wij **geroepen** waren den martelaarsdood te ondergaan. De Heere Jezus **zeide** : „**zoo** wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen ; maar **zoo** wie zijn leven verliezen zal, om Mijnent wil, die zal hetzelfde vinden;” en wederom : „**Indien** iemand tot Mij komt, **en** niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, **en** zusters, ja ook zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.”

Dit is het wezen van het martelaarschap — ons leven niet lief te hebben tot den dood. Lijden maakt **niet** een martelaar; want feilen en misslagen telt hare slachtoffers zoowel, als de waarheid hare getuigen. In ons land (Engeland) hebben zich Roomschegezinden en **Socinianen**; in China Jezuïten, in Spanje vele **Jooden** liever tot **asch** laten verbranden, dan dat zij hunne belijdenis verzaakten. Het lijden om der waarheid, om Jezus wil, doet een martelaar zijn. Menigeen is dwaas en halsstarrig genoeg, om liever te sterven dan het over te geven, niettegenstaande zijne verkeerdheid duidelijk is, Maar dat zijn **geene**

martelaars, maar dwazen. **Eene** hardnekkigheid *in* misslagen slechts dienstbaar om zonde tot zonde te voegen, Ja, **wij** moeten den martelaarsgeest deelachtig zijn, ofschoon wij ook nimmer geroepen worden den martelaarsdood te ondergaan ; **en** die geest is — zelfverloochening. Het leven is het dierbaarste van alles wat wij bezitten. **Zijn wij** derhalve daaraan verloochend, dan zal het -overige gemakkelijk vallen,

De verloochening van het leven geeft **eene** verloochening van het eigen ik te kennen; en als **zoodanig** sluit het in zich, **eene verloochening** van alle sterkte, wijsheid- en gerechtigheid van den mensch. Ziet slechts **op** de martelaars van Smithfield ! Welke menschelijke sterkte hadden zij in de vlammen? Waar **was** hunne natuurlijke **wijsheid**, om hunne beschuldigers te beantwoorden ? Wat **vleeschelijke** gerechtigheid hadden zij om voor God te staan? **Al** het aardsche en eigenzelve werd verzaakt in de verloochening van het leven. Dit wederstond den satan. **Hij** meende, dat de vlammen hen zouden bewegen, om hunne woorden te herroepen; en hij nam de dreigingen des doods te baat, om zijne beschuldiging meer kracht bij te zetten, Maar wat was hun antwoord? — Dat, van de drie jongelingen, die door Nebukadnezsr in de vlammen van den **vurigen** oven geworpen waren : Ik „**kan** de waarheid niet overgeven. Ik kan de Heere niet verloochenen. Ja, al spande **Hemel** en hel te zamen, ik zal mijne consciëntie niet beliegen.” Dit was des satans laatste **aanval**. Wanneer hij de ntad **niet** stormenderhand kon **innemen**, brak hij **zijne** belegering op. Heb dan martelaarsgeest, en gij zult **den martelaars** zege ver werven.

III.

Dit brengt ons tot derzelve gezegende gevolgen. „**En** ik hoorde eene groote stem, zeggende in **den Hemel** : *nu is de zaligheid, en de kracht, en het Koninkrijk geworden omes Gods, en de macht van Zijnen Christus*”. De luide stem beteekent, dat er getuigen bij dezen strijd tegenwoordig waren. „**Wij** zijn een schouwspel geworden der wereld, en den Engelen, en den **menschen**”, zegt de Apostel. Wij strijden den **strijd** niet zonder getuigen. Waarom de **Apostel** op eene andere plaats zegt : „**daarom, alsoo** wij zoo groot eene wolk der getuigen **rondom** ons hebben liggende, laat ons met lijdzaamheid **loopen** op de loopbaan, die ons is voorgesteld, ziende **op** den Oversten Leidsman en Voleinder des **geloofs, Jezus**.” Eene wolk van Hemelsche **aanschouwera** omringen het strijdveld, wachtende met **hooge** belangstelling de **uitkomst van den** strijd ; en wanneer de -satan genoodzaakt wordt te vluchten, breken zij uit in een zegevierend gejuich : „**Nu** is de zaligheid, en de kracht en het

Koninkrijk geworden **onzes Gods**, en de macht **van Zijnen Christus!**" Voor dien tijd waren deze Hemelsche zegeningen oog niet gekomen — dat is : niet in die klare, luisterrijke, onlogenbare openbaringen. Wel waren zij reeds in den **gemeede Gods**, in Zijn eeuwig voornemen; maar zij waren nog niet gekomen tot een zichtbaar bestaan, in inwendige en **persoonlijke** bevinding, in zielsverwezenlijking en gezegende genietingen. Het is te vergeefs, voor de kinderen **Gods**, dat zij overwinning verwachten zonder strijd. Sommigen spreken er over, als of de Hemel, zonder verdrukking, zonder strijd te verwerven was; als de zonde, satan, wet en consciëntie bij den eersten aanval vloten, zonder dat er een zwaard werd ontbloot of bloed gestort werd. Indien er schaamte gekend werd in den Hemel, dan mochten voorzeker die bloedeloze strijders wel beschaamd en schaamrood **worden** in de tegenwoordigheid van het geslachte Lam **Gods**, en bij de martelaars en palmdragende overwinnaars, „die uit groote verdrukking komen." Ja men **zoude** denken, dat zij zelfs op aarde gedurig sprakeloos moeten zijn bij het zingen van den Hemelschen lofzang : „**Nu** is de zaligheid," en wanneer zij aan **strijd** noch overwinning kennis hadden,

Maar waarom „**nu?** — Omdat deze Hemelsche zegeningen nog niet in het hart gekomen waren, zoolang de satan niet was nedergeworpen en overwonnen,

1 „Zaligheid." Welke zaligheid? — Zaligheid door genade, vol en vrij; zaligheid, zonder eenige tusschenkomst van 's scep-sels gerechtigheid; zaligheid, stroomende uit den boezem **Gods**; zaligheid, **geheel-** en alleenlijk vloeiende door het bloed des Lams. Maar zaligheid kan nooit gemaakt worden, dan na eene voorafgaande proef van veroordeeling en verdoemenis. De Hemel kan nooit naar waarde geschat worden, tenzij daar eerst een nederwaarts zien was door de spleten der hel. Daar moet eerst eene bevinding van schuld geweest zijn, voor er eene genieting van vergeving kan wezen. „**Nu** is de zaligheid . . . geworden." Waarvan? — Van de aanklachten des satans, de vloek der wet, de **vreeze** des doods, de verschrikkingen, het vonnis der verdoemenis. En **hoe** is de zaligheid geworden? — Zoolang de strijd blijft voortduren, terwijl de uitkomst twijfelachtig is, zoolang de satan en de ziel met handen, voeten **en** schouders tegenover elkander staan in den **dodelijken strijd**, wordt er **geene** bevinding van zaligheid gevoeld. Daar moge hoop zijn, (en dit doet ook alleen den krijgsknecht staan op zijnen grond) maar er is geen gejuich van overwinning, totdat Be vijand tot de vlucht genoodzaakt is geworden. Maar wanneer de satan overwonnen, zijne beschuldigingen zwijgen, en de ziel in vrijheid gezet is, dan is de zaligheid geworden, enz.

De zoetste zang, die ooit de Hemel verkondigde; de **gezegenste muziek**, die ooit de ziel verteederds, is — „**zaligheid**.” Zalig te zijn! gezaligd van dood en hel; van den worm, die **niet** sterft, en het vuur, dat niet wordt **uitgebluscht**; van de **helsche** vlammen des grondeloozen puts: van het gezelschap der **pijnigende** booze geesten en van al de vuile ellendelingen, waaronder de aarde zuchtte en bezwaard ging; van God te lasteren in onuitsprekelijke pijnen en weeën; van een eeuwigheid van rampzaligheid **zonder** hoop of uitkomst! ! en gezaligd in den Hemel! gebracht tot de aanschouwing van **Jezus**, gelijk Hij is; tot volkomene heiligheid en gelukzaligheid, in het gezegende gezelschap van heilige engelen en volmaakte rechtvaardigen! en dit alles gedurende de tallooze eeuwen van **eene** gezegende eeuwigheid! Wat menschen- of engelentong kan het duizendste gedeelte beschrijven, van wat er opgesloten ligt in het woord „**zaligheid?**”

2. „**En de kracht.**” Daar was **geene** kracht van te voren althans **geene** gevoelde, **verwezenlijkte**, genotene kracht. De zonde is te sterk, de satan te machtig, zijne **aanklagingen** te gewichtig, en de consciëntie te schuldig om der worstelende ziel kracht te **verwezenlijken**. Wanneer de krijgsknecht in den strijd zich baadt in zweet en bloed, uit zwakheid schier niet bij **machte** is om band of voet te bewegen, **slechts** zijn zwaard- in zijne hand houdende door de **vastklemming** van het geronnen bloed, dan strijdt hij in zwakheid, zich **geene** kracht bewust zijnde. **Alzoo** de ziel, strijdende tegen zonde en satan, houdt aan, schoon gereed zijnde neder te vallen. Dan is het alles **gansch** zwakheid, Maar met zaligheid komt „**kracht**” — kracht tot gelooven, kracht tot **hopen**, kracht tot lieven, kracht om **den** Heere te loven en **te prijzen**, en overwinning te juichen over de vluchtende **vijanden**. Doch daar is kracht **noodig** om de belofte te vertrouwen en het gebod na te komen; te wandelen in de wegen des **Heeren**, en zich den wille **Gods** te onderwerpen, **en den** weg Zijner bevelen te bewandelen met een **verwijd** harte.

3. „**En het Koninkrijk onzes Gods.**” Ook dit was weinig te voren gekend. Het **Koninkrijk** van God is een inwendig **Koninkrijk**; hetwelk opgericht Wordt in de harten van **een volk**, dat gewillig gemaakt is in den dag Zijner heirkraft. Het vindt derhalve **zijn** bestaan *in* de ontrooning van de zonde, den satan en het eigen zelf, en in de overtuiging van Jezus, als de Alleenheerscher des harten, en de Heere der gemoedsgesteldheid en **deszelfs** neigingen. Tot dat de satan is **buitengeworpen** en de consciëntie gereinigd 'is van zijne aanklachten, kan Jezus, als het ware, niet zitten op Zijnen inwendigen troon. Maar met de zaligheid der **verlossing**, en de **kracht** om

te **gelooven**, komt het Koninkrijk **Gods**: en Christus wordt **op** het strijdveld gekroond — hoog verheven op de schilden **der** overwinnaars ; gelijk de koningen van oude tijden.

4. En hiermede wordt „*de* **macht** **Zijnen** **Christus**.” Deze almachtige, alles overwinnende macht werd te voren **zoo** volkomenlijk niet gekend. Hoe ernstig begeerde de Apostel naar de kennis van Christus, en de kracht **Zijner** opstanding, hoe weinig wordt „*de* **macht** van Zijnen Christus” gekend, — wat Christus gedaan heeft, en doen kan? maar wanneer er plaats gekomen is voor zaligheid en sterkte, en het Koninkrijk **Gods**, dan ook ia er kennis gekomen aan „*de* **macht** van Zijnen Christus”, — Zijnen gekruisten, verrezenen, verheerlijkten, voorsprekenden Christus ; van Christus aan de rechterhand **Gods**, „*de* **Koning** der koningen, en de Heere der **heeren**”; Die alle dingen in Hemel en **op** aarde regeert, bestuurt, regelt en onderschraagt. Deze macht van Christus houdt zich dikwijls terug voor een tijd, opdat de ziel **hare** zwakheid zou **leeren**. Als zij zwaar geperst wordt met des satans aanklachten, wordt er, vergelijkender wijs, weinig gekend van wat Christus kan doen voor de ziel : hoe hij den satan kan terug drijven, zijne beschuldigingen beantwoorden, den strijd beslechten, en den bezwijmenden geest ondersteunen. Totdat de vijand gevloeden, en het strijdveld overgegaan is, wordt niet dikwerf zijne kracht ten volle gekend. Het tal der verslagenen openbaart de woede van den vijand ; maar het geeft ook **eene** duidelijke beschouwing van de macht des Overwinnaars, „**Wie** is deze,” vraagt de kerk, „**Die** van Edom komt met gesprenkde kleederen, van Bozra ? Deze, Die versierd is in Zijn **gewaad**, Die **voort**-trekt in Zijne kracht 3” — „**Ik** ben het,” antwoordt de Heere, „**Die** in gerechtigheid spreekt, Die machtig ben te verlossen .”

„Zaligheid, kracht, het Koninkrijk **Gods**, en de macht van Zijnen Christus !” Wat groote, gezegende zaken ! In dezelve ligt het ware merg der levende Godzaligheid — het wezen dier Godsdienst, die God de Heilige Geest opricht in het harte. Maar merkt gij niet hare nauwe en innerlijke verbinding met het martelaarschap en lijden ? Zoekt die niet te scheiden. Meent gij, dat de geheele Godsdienst bestaat in lezen, **hooren**, bidden en te luisteren naar de bevelen van het Evangelie ? Dit alles is wel ; maar zaligheid, en het Koninkrijk van Gd, en de macht van Zijnen **Christus** zijn niet gebonden **aan** de uitwendige waarnemingen.

0, hoe verborgen is de ware Godsdienst ! Hoe bovennatuurlijk,- geheel in **tegenstand** met alle voorafgaande bedenkingen of besluiten van het natuurlijk gemoed ! **Is** niet, als wij aan

ons **zelve** gelaten werden, ons denkbeeld van Godsdienst, als bestaande in : **het** geregeld lezen van **Gods** Woord, ernstig te **zijn** in het gebed, te waken en te strijden tegen al onze **boezemzonden**, nooit in gedachte, woord of werk te struikelen, om uit alle macht ons beat te doen **in al de** betrekkingen des levens, en **zoo** zachtjes ten Hemel te gaan ? **Dat** 'k niets tegen deze dingen zegge. Zij zijn goed als middelen, **maar** als doeleinde zijn zij gevaarlijk. Zij **behooren** niet te worden nagelaten, **maar er ia iets dat derzelve verre** te boven gaat. Trouwens is deze effene, gemakkelijke weg ten Hemel **Gods** weg wel? Is het wel het pad, waarop de verlostten immer hebben gewandeld ? Zij die eenigszins kennis hebben aan het Koninkrijk **Gods**, ondervonden dien weg niet **zoo** duidelijk, **gemakkelijk** en **licht** te gaan. Het wordt **althans zoo** niet in onze tekstwoorden afgeteekend. De gezegende martelaars verwierven niet **zoo** gemakkelijk den zege. Hun weg was niet zulk eene effene, zulk eene bloemrijke **weide**. Wij lezen, dat zij een aanklager hadden, die hen verklaagde voor God dag en nacht. En is de satan in onze dagen minder werkzaam ? Is het harte des **menschen** nu beter, **dan** toen ? Heeft God voor latere **jaren eenen** nieuwen weg naar den Hemel uitgevonden, anders dan die, waar langs deze zalige heiligen wandelden in hunne dagen en geslachten ? Dan moet de bijbel onwaarheid spreken ; **de** bevinding van **Gods** volk **valsch** zijn ; **de** tranen die zij storten, de zuchten die zij loosden, de uitroepingen, gebeden en de **kermingen**, die zij uitgoten voor hunne bevrijding, waren dan **als zoo vele** voorstellen en verbeeldingen, grillen van een verhit brein, en niet diepe **ziels-wezenlijkheden**. Indien de Hemel **voor** zulk een **geringen** prijs, en **zoo** gemakkelijk te verwerven ware, dan zou het hof des Hemels vervuld zijn met een bonte menigte, die nimmer het gezang van Mozes en het Lam leerden zingen, De troon zou van deze zijde omringd zijn van lijdens, en aan gene zijde van daders ; **de** martelaars zouden den lof des **Lams aanheffen**, en de werkers den koorzang aan het eigen ik wijden, Doch het is **geene** zaak, die aan ons zelf staat. Het is alles naar **Gods** eeuwigen raad en voornemen. Hij heeft een zeker pad bestemd, waarin zijne kinderen wandelen zullen ; **Hij** richt- Zelf hunne -voeten op **den** weg ; en wanneer zij her- of derwaarts zijn afgeweken, brengt Hij Zelf ze weder terug, „Door velerlei verdrukkingen moeten wij ingaan in het Koninkrijk,” en nooit heeft Hij dat woord herroepen of ingetrokken.

Misschien **zijn** hier sommigen tegenwoordig, die **lijdende** zijn onder de aanklachten des satans, ja **zoo** zelfs, dat er **somtjids** schier **geene** hoop meer te denken **ia**. **Al** hunne Godsdienst schijnt verdwenen, en er is geen grond onder hunne voeten. Zij gevoelen **zoo** tegen God **te** hebben gezondigd, dat het **on-**

mogelijk schijnt vergeving van Hem te verwachten. Rekent er op, mijne vrienden **!gij bewandelt dien weg niet alleen, maar gij** hebt meer reisgenooten, dan gij wellicht denken zoudt. Verschrikt **dus niet, als gij** bevindt, dat de satan of uwe eigene **consciëntie (welke gij niet altijd onderscheiden kunt) u voor God** aanklagen dag en nacht. Zijt niet verbaasd, wanneer er, bij uwe toenadering tot God, duizenden beschuldigingen tegen u ingebracht worden, **zoo** dat het bijna vermetelheid zou schijnen om uwen mond tot Hem te openen; werpt uwe hoop niet weg, al gevoelt gij in uw verborgen bidden een last van schuld op uwe consciëntie drukken. Ziet hoe deze martelaars werden beschuldigd, en evenwel kwamen zij zegevierende te voorschijn. Hunne wapenen moeten de uwe zijn: „**Het bloed des Lams** het woord hunner getuigenis, en het niet liefhebben van hun leven tot den dood toe.” Onderzoekt en beproeft u wel: — Waar hadt gij eenig **gezicht** van het bloed **des Lams**? Wanneer werd uwe consciëntie **daarmede besprengd**? Hadt gij ooit **daar eenige beschouwing** van door het geloof, om **daar henen te gaan** en uwe schuldige ziel **daaronder te bedekken**? **Hebt gij door het geloof kennis aan het „bloed der besprenging”**? — **Dit was de eerste wending van den strijd.** En **sprak de Heere** nooit een woord tot uwe ziel? Kreeg uwe consciëntie nimmer eene getuigenis, **verteederd in den gebede**? **Werd uwe harten** nooit eene **zoete belofte ingedropen**? — En **gaf**, vooral het laatste, u niet **eenigen** troost **aan de consciëntie, en eenigzins** een antwoord op **die** bloedige aanklachten des **satans**? **Ja**, zeidet gij uwe eigene gerechtigheid geen: vaarwel! en voeldet gij u niet gewillig, om voor den naam en zaak van Christus te sterven? Dit waren de wapens waarmede de martelaars overwonnen. **Wij** lezen hier niet een woord van hunne eigene gerechtigheid, **goed** gedrag, Godsvrucht, heiligheid, voornemens of goede woorden en werken. Het eigen zelf vindt hier gansch **geene** verheerlijking. De eenigste drie wapenen, hier gemeld, zijn: het bloed des Lams, het woord hunner getuigenis, en de **geest** des martelaarschap;. En meer of minder worden deze drie wapenen onder de wapenrusting van ieder kind **Gods** gevonden.

Maar zoekt ook **zoo** wel overwinning als **strijd** op te sporen. Met het bloed des Lams, het woord hunner- **getuigenis**, en den **geest** des **martelaarschaps** kwam zaligheid, kracht, het **Koninkrijk Gods**, en de macht van zijnen Christus. Hebt gij niet eenige **bevindelijke kennis** aan deze dingen? Het bloed des **Lams brengt „zaligheid.”** **Was die zaligheid door** genade uwer zielen niet dierbaar? Met zaligheid komt **„kracht.”** **Ten** dage, als ik riep, **zoo** hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt met kracht in mijne ziel.” (Ps. 138: 3.) Hebt gij dit gevoeld? En **„het Koninkrijk onzes Gods.”** **Raaktet gij**

nooit den scepter, of boogt gij u nimmer aan de voeten **van Jezus, als** de **Heere** van alles? gewillig zijnde om alle afgoden **te** laten varen, opdat Hij als de Oppermachtige in uwe harten en genegenheden eoude heerschen en **regeeren** 3 En „*de macht van Zijnen Christus.*” Is het niet uwe begeerte en lust, dat **Jezus** maar de **teugels** des **bewinds** in handen neemt, dat Hij **u** en het uwe **zoude** behandelen, uwe zonden ten onder **brengen**, uwe twisten beslechten, en u doen uitvoeren meer dan overwinnaars? Al deze dingen zijn **vereenigd** met- en vloeien uit het bloed des Lams, het woord hunner getuigenis, en den **geest** der zelfverloochening. Wendt derhalve uwe **oogen nergens elders** om hulp of hoop; maar vertrouwt en **steunt** geheel en alleenlijk op den Heere, Die **u** alle beproevingen en moeilijkheden kan doorbrengen, en **u** geven te leven in Zijne heerlijke tegenwoordigheid tot in eeuwigheid,

AMEN.

DE SCHUILPLAATS VAN DEN VERMOEIDEN PELGRIM.

LEERREDE OVER JES. 32 : 2, 3. „**EN** BEN MAN ZAL ZIJN ALS **EENE** VERBERGING TEGEN DEN WIND, EN EENE SCHUILPLAATS TEGEN DEN STORM, ALS WATERBEBEN IN EENE DORRE **PLAATS**, ALS DE SCHADUW VAN **EENEN** ZWAREN ROTSTEEN IN EEN DORSTIG LAND.

EN DE **OOGEN** DER GEGENEN, DIE ZIEN, **ZULLEN** NIET TERUGZIEN, **EN** DE **OOGEN** DER GEGENEN, DIE **HOOREN**, **ZULLEN** OPMERKEN? ¹⁾.

Ziet welke treffende zinnebeelden de Heilige Geest hier bezigt, om **Hemelsche wezenlijkheden onderscheidenlijker** en levendiger aan onze **oogen** voor te stellen, en met des te **grooter** kracht op onze harten te drukken ! Er zijn **menschen**, en daar onder ook goede zielen, die het gebruiken van figuren en zinnebeelden **in** de **prediking** afkeuren, **meenende**, dat daardoor de eenvoudigheid **der Goddelij** ke waarheid benadeeld wordt. Ik stem toe, dat het onoordeelkundig gebruik van gelijkenissen de waardigheid van **Gods** Woord vermindert, en dat gemeene, slecht gekozene, of ongepaste zinnebeelden de heilige waarheden **Gods** kunnen verlagen, verdonkeren, verdraaien, en de Heilige Godspraken des Allerhoogsten, als het ware, bezoedelen. Maar ik vraag, of het redelijk ia, dat wij het **gebruik** der dingen om het misbruik betwisten. en de zaken veroordeelen in plaats van de **menschen**. Zinnebeelden zijn **gelijk** scherpe, snijdende werktuigen. Verkeerd gebruikt berooven zij den gebruiker van zijne vingers, of vermengen de waarheid ; recht behandeld **echter** kunnen zij het zwaard des **Geestes** zijn en der waarheid **grooter** kracht **en** scherper snede bijzetten: Hoe beeldrijk is ook de taal der Heilige Schrift ! Inderdaad, sterke gewaarwordingen uitten zich schier altijd in figuurlijke voorstellingen. Neemt, maar eens, de taal **der liefde**, gelijk wij die meer bijzonderlijk zien ontwikkeld in het Hoogfied van Salomo. Hoe **schijnt** de Bruid zinnebeeld bij zinnebeeld te voegen, en gelijkenis op gelijkenis te **hoopen**, om de schoonheid van haren geliefde aan te **toon**en en voor te stellen ! „**Zijn** hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud ; Zijne haarlokken **zijn** gekruld, zwart als een raaf. Zijne **oogen** zijn als der duiven bij **de** waterstreamen, met melk **gewasschen**, staande als in kasjes

---

1) Naar de **Engelsche** Overzetting.

der ringen, *Zijne* wangen zijn als een bed van specerijen, als welriekende torentjes ; Zijne lippen zijn als leliën, druppende van vloeierende mirre.” Ieder woord is hier een zinnebeeld, als of haar hart, brandende van liefde, buiten zich zelve voorwerpen in de schepping zocht, om hare vurige gewaarwordingen uit te drukken. **Zoo** ook is de **taal** der *diepe verdrukking* gemeenlijk zeer beeldrijk. Beschouwt Job onder de verdrukkende hand van God. Hoort hoe hij de benauwdheden en angsten zijner ziel door zinnebeeld op zinnebeeld uitstortte : „ **Want** de pijlen des Almachtigen zijn in mij, **welker** vurig **venijn** mijn geest uitdrukt : de verschrikkingen **Gods** rusten zich tegen mij, Rugchelt ook de woudezel bij het jonge gras? Loeit de os bij **zijn** voeder? Wordt ook het onsmakelijke gegeten zonder zout ? Is er smaak in het witte des dooiers ?” (Job. 6 : 4-6.) „ **Is** mijne kracht **steen**en kracht ? Is mijn vleesch staal ? Is dan mijne hulp niet in mij ? en is de wijsheid uit mij verdreven ? Aan hem, die versmolten is, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden, of hij zou de vrees des Almachtigen verlaten. Mijne broeders hebben trouwelooslijk gehandeld als **eene** beek, als de storting der beken gaan zij door die verdonkerd zijn van het ijs, en in de welke de sneeuw zich verbergt.” (vs. 12-16.) „ **Mijne** dagen zijn lichter geweest dan eene **weversspool**, en zijn vergaan zonder vergaan zonder verwachting.” (H. 7 : 7.) En wederom : „Ik had rust, maar Hij heeft mij verbroken, en bij mijnen nek gegrepen, en **mij** verpletterd ; en Hij heeft mij Zich tot een doelwit opgericht. Zijne schutters hebben mij omringd, **Hij** heeft mijne nieren doorspletten, en niet gespaard ; Hij heeft mijne gal op de aarde uitgegoten.” (Job. 16 : 12, 13.) **Zoo** ook de taal van krachtige profetische aankondiging, gelijk wij dat vinden bij Jesaja, Jeremia en Ezechiël. Hoe openbaarden deze, door den Geest gedrevene profeten hunne waarschuwingen en bestraffingen in gelijkenissen en zinnebeelden ! „ **Het** gansche hoofd is krank ; en het ● gansche hart is mat. Van de voetzool af tot het hoofd toe is er niets geheel aan hetzelfde ; maar wonden, en striemen en etterbuilen, die niet uitgedrukt noch verbonden zijn, en **geene derzelve** is met olie verzacht.” En wederom : „De dochter van **Zion** is overgebleven als een hutje in den wijngaard, als een nachthutje in den komkommerhof, als eene belegerde stad” : — zelfs drie zinnebeelden in zulk een kort vers, Wanneer **wij** de uitspraak der onderwijzing gadeslaan, dan vinden **wij** de treffendste en schoonste lessen in zinnebeelden ons voorgesteld. Het Spreukenboek van Salomo is vol van dezelve ; en “Hij Die **sprak**, gelijk nooit eenig mensch gesproken heeft, droeg Zijne gezegende lessen en leeringen voor — hoe ? In gelijkenissen, met andere woorden, in zinnebeelden.

Zinnebeelden laten vaak een bepaalden indruk achter, verspreiden een bijzonder licht, verduidelijken moeilijke zaken, en zijn dikwerf jaren lang nog levendig in het geheugen. Recht gepast, goed gekozen en niet ontijdig gebruikt, verhelderen zij bijzonder de bevatting, en velen, die eene **rechtstreeksche** bewijsrede niet verstaan, begrijpen dadelijk dezelfde waarheid, wanneer zij zinnebeeldig wordt voorgesteld. Echter zijn **zij grootelijks** onderhevig aan misbruik, vooral als zij met betrekking tot misslagen gebezigd worden, maar zulk eene verkeerde toepassing wordt aldra ontdekt.

Hoe vol van treffende en **schoone** zinnebeelden is onze tekst ! „**En** een Man zal zijn als **eene** verberging tegen den wind, en **eene** schuilplaats tegen den storm, als waterbeken in **eene** dorre plaats, als de schaduw van **eenen** zwaren rotssteen in een dorstig land. En de **oogen** dergenen, die zien, zullen niet terugzien, en de **ooren** dergenen, **die hooren**, zullen opmerken.” Maar deze talrijke zinnebeelden worden allen gebruikt, om dat ééne groote voorwerp aan te wijzen — den Heere Jezus Christus. De stralen, die-deze spiegels van zich terug kaatsen, vereenigen zich allen in dit eene middelpunt — den Man, den **wondervollen** Man, den **eenigen** Middelaar **Gods** en der menschen. Terwijl dezelfde zinnebeelden bij wijze van toepassing ook onderscheidenlijk aanwijzen de personen voor wie den Man, Die **Gods** medgezel is, deze gezegende bedieningen bekleedt; en deze worden ons hier voorgesteld als reizigers door eene wildernis, te midden van wind en storm, brandende hitte en vermoeienis.

In de verklaring van de woorden van onzen tekst, zal ik u derhalve trachten aan te wijzen:

- I. *De reizigers, die Hemelwaarts trekken, en de gevaren en moeilijkheden, die hun pad bexen ten.*
11. *De verberging en schuilplaats, de verfrissing en schaduw, die de HEERE voor deze reizigers heeft bezorgd in den Zoon Zijner liefde.*
111. *De opening hunner oogen en ooren, om de zegening, zoo 'voor hun in gereedheid gebracht, te zien en te hooren.*

I.

De weg ten Hemel wordt veelvuldig in **Gods** Woord voorgesteld als eene reis, en dat niet door groenende beemden of langs ruischende **bekken**, door **geene** overdekte lanen of groene schaduw, maar door eene woestijn — eene wildernis, Dit zinnebeeld heeft niet alleen eene **schoone** eigenaardigheid, maar heeft in de kinderen Isrsëls ook eene geschiedkundige waarheid. Niet dan na een veertigjarig verblijf in de dorre woestijn, kwamen

hunne vaders in het beloofde land. Dasrenboven, als al wat **mannelijk** was, drie tijden des jaars, voor den Heere te verschijnen hadden, en op hunnen tocht naar Jeruzalem dikwijls door wilde en woeste landstrecken te reizen hadden, dan was dat ook een zinnebeeld van wat zij dadelijk, en letterlijk ondervonden. Zoo zegt ook de Psalmist, als hij de pelgrimsreize van het Godvruchtig Israëel naar Jeruzalem vergeestelijkt : „**Welzilig** is de mensch, wiens sterkte in U is, in **welker** hart de gebaande wegen zijn. Als zij door het dal der **moerbeziën-boomen** doorgaan, stellen zij Hem tot een Fontein; ook zal de regen hen gansch rijkelijk overdekken. Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zon.” (Ps. 84 :6— 8.) Doch zullen wij, in het koude, vochtige, **Noordelijk** klimaat, het **schoone** en eigenaardige van het zinnebeeld vatten, dan hebben wij ons in onze verbeelding eene Oostersche woestijn voor te stellen. In deze onze luchtstreek kunnen wij ons geen denkbeeld vormen van **eene** schier verbrandende hitte der zon. Jaren geleden, las ik dienaangaande in Henry Martyns reisbeschrijving eene uitdrukking, die mij bijzonder trof en onvergetelijk is. Hij noemt haar: „*de verschrikkelijke zon.*” Deze verschrikkelijke zon nu van boven, en het gloeiende zand van beneden; gebrek aan spijs en water, aan schaduw en schuilplaats, met de uitputtende natuur der reize, maakt eene reis dwars door de woestijn altijd eene geduchte en dikwijls eene gevaarvolle onderneming. Op deze gevaren wordt in den tekst gezinspeeld, waarvan vier in het bijzonder gemeld worden : de *pestilentie-winden, donder-s tormen, droog te, vermoeienis en uitputting* door den langen en moeilijken weg. Deze gevaren hebben natuurlijk, allen **eene** geestelijke beteekenis, die ik met Gods zegen dezen morgen **wensch** open te leggen ; en de moeilijkheden, gevaren, beproevingen en verzoekingen, die het pad van een kind van God, op zijne reis naar den Hemel bezetten, u aan te wijzen.

1. Het eerste dreigend **gevaar** is de *wind*. Dit ligt opgewonden in de belofte: „**En** een Man zal zijn als eene verberging tegen **den wind.**” Door die wind hier, versta ik dien **pestachtigen**, verdervenden wind, die bij zekere **tijden** over de woestijn waaide, alles wat hij aandeed verpestende en verwelkende, en den dood **na** zich slepende. Waar de reiziger ten volle blootgesteld was aan dezen schadelijken pestadem, moest hij onbedriegelijk voor **deszelfs** doodelijk geweld bezwijken. **Hij** had derhalve eene verberging noodig, om beveiligd te **zijn** tegen zijne verderfelijke uitwerkselen, en tot behoudenis van **zijn** leven, En wat staat in de geestelijke woestijn aan dezen pestilentie-wind gelijk? — De **zonde**. Dat is de **dodelijke** wind, de pestilentie wind, die dood en verderf in derzelve adem voert, „**De** bezoldiging der zonde

is de dood." „De ziel, die zondigt, die zal sterven.” En gelijk de wind zich in alle richtingen verspreidt, en al de voorwerpen, die onder zijn bereik vallen, **aandoet, zoo** heeft zich de **doodelijke** adem der zonde over de gansche wereld verspreid, en zij blaast hare verschrikkelijke lucht over de woestijn onzer gevallene natuur, alles goeds **bij** het uitspruiten verwelkende en ‘verwoestende, gelijk de **pestwind** alles wat in de woestijn opschiet verschroeit en bederft. De reiziger, door dezen wind overvallen, wordt met ongemakken en **krankte** geslagen, indien hij al zijn leven mocht redden, **Zoo** ook wordt alles bezoedeld, waar de verpestende adem der zonde zich opwerpt. Gelijk de wind der woestijn, **zoo** besmet **zij** al wat leeft en onder haren invloed komt. **Onze** gebeden, onze begeerten, onze verrichtingen, onze heiligste **tijden**, en **allerbeste** bezigheden : de binnenkamer, de preekstoel, des **Heeren** tafel, onze zitplaatsen — allen zijn blootgesteld aan de schadelijke lucht van dezen pestilentie wind. De-diepste verborgenheden onzer gedachten ; **onzer** meest bedachtzaam uitgesprokene woorden; onze daden, **hoe** ook tot verheerlijking van God en het heil van **menschen** aangewend — allen zijn blootgesteld aan zijne invloeden, en allen worden bij dezelve openbaring daardoor besmet. Deze schadelijke wind ontziet inderdaad ook **Gods** kinderen niet ; want ofschoon „**hun** leven met Christus verborgen is in God” ; en daarom boven **deszelfs** doodende kracht Verheven, **zoo** heeft hij **eene** verzwakkende kracht **dáár** waar hij niet kan vernielen. Wanneer de geestelijke reiziger, door die pestlucht aangedaan, al niet gesteld wordt onder de duizenden der geslagenen en gedoodden, **zoo** gevoelt hij nochtans in al zijneledematen hare **verpestende** uitwerkselen. **Zijne** knieën waggelen, zijne leden beven, zijn adem is kort en zwak, „**zijn** gansche hoofd is krank, en zijn gansche hart is mat.”

2. Het tweede gevaar in de woestijn aanwezig is „*de storm.*” Dit wordt ons te verstaan gegeven in de belofte, „**dat** een Man zal zijn als . . . . een **schuilplaats** tegen den storm.” Dit kunnen **wij** karakteriseeren, als de *donderstem*, welke daarin van den pestilentie wind verschilt, **dat** hij van boven is en niet van beneden ; geweldig, niet sluw, vernielende en verdervende door bliksemen, niet door vergiftiging. Daar moet in de genade iets tegenbeeldigs, zijn van „den storm” hier vermeld. En wat kunnen wij er **zoo** **bekwamelijk** mede overeenbrengen als de geopenbaarde toorn Goda tegen de zonde ? Toen God de wet **op** **Sinai** gaf, geschiedde dat onder stormen en donderen, als zichtbare zinnebeelden van Zijne wraak tegen de zonde ; en als de Psalmist spreekt van de schrikkelijke verontwaardiging des Almachtigen tegen de zondaars, dan vergelijkt hij het bij een **vreeselijken** stormwind, zeggende : „Hij zal op de Goddeloozen regenen strikken, vuur en zwavel ; **en** een